

REŠEVALCI, ZDRAVNIKI IN LETALCI

PAVLE ŠEGULA

Oktobra 1988 je v Švici zborovala Mednarodna komisija za reševanje v gorah (IKAR) s svojimi strokovnimi podkomisijami. O delu podkomisije za plazove smo že poročali, tokrat naše poročilo posvečamo delu drugih podkomisij.

Podkomisija za tehniko reševanja in opremo je razpravljala o nesrečah v gorah, kot so jih predložili delegati trinajstih gorskih reševalnih organizacij v okviru IKAR. Veliko delo opravlja 31 450 reševalcev-članov 1605 postaj gorske reševalne službe. Ti so opravili okrog 25 000 akcij in oskrbeli približno enako število ponesrečencev.

Kljub vse boljši opremi, boljši obveščeni in večjemu znanju gornikov vseh vrst nesreče ne izostajajo; poznavalci zatrjujejo, da je pogost vzrok neustrezna uporaba vrvi in varovanja in da prizadeti pogosto ne uporabljajo čelade in drugih zaščitnih pripomočkov.

Podkomisija že nekaj let podpira zamisel, da bi tudi planinci uporabljali radijske naprave za klic v sili. Tako bi stalne službe v dolini takoj po nesreči zvedele za dogodek in ugotovile približno nahajališče ponesrečenca, kar bi bistveno pospešilo reševanje. V tej zvezi strokovnjaki in reševalci opozarjajo na združeno evropsko oziroma svetovno akcijo, saj je potrebna enotna valovna dolžina radijskih naprav. Optimisti se boje, da bodo večja ovira razmeroma veliki stroški za stalno službo ter postavitve in vzdrževanje ustreznih radijskih omrežij in naprav.

Precej pozornosti so člani podkomisije posvetili novostim pri napravah za reševanje, zlasti novim francoskim gorskim nosilom.

POVEZAVE MED IKAR IN UIAA

Zdravniki IKAR so obravnavali zanimiva strokovna in organizacijska vprašanja.

V okviru poročila s kongresa gorske medicine v Davosu so bili poučni podatki o ukrepih pri podhladitvi in omrzlinah ter o načinu oskrbe na kraju nesreče in v bolnišnici.

Poročali so o pojavih višinske bolezni, ki se v višinah nad 2800 metrov tako ali drugače loti kar vsakega četrtega planinca.

Fiziologi svare člane odprav, ki osvajajo najvišjih 14 vrhov našega planeta: daljše zadrževanje v višini nad 8000 metrov je, kot kaže, zelo nevarno in škodljivo.

Poudarjajo, da naj prvo medicinsko pomoč ponesrečencu na kraju nesreče dá zdravnik — gorski reševalec. To bi zanesljivo zmanjšalo smrtnost, pa tudi posledice pri preživelih bi bile manjše.

Priporočajo, naj delo v dolinskih reševalnih postajah opravlja izšolano, poklicno osebje.

S problemi medicine v gorah se ukvarja tudi zdravniška komisija Mednarodne unije planinskih združenj (UIAA). To zahteva več sodelovanja med zdravniki IKAR in UIAA in smotno delitev dela. Ustrezno se bodo zdravniki IKAR ukvarjali predvsem s preventivo in medicinsko prvo pomočjo ponesrečencu do trenutka, ko ga prevzame v oskrbo zdravstvena ustanova v dolini. Zdravniki UIAA pa se bodo posvečali temeljnim raziskavam ter vprašanjem fiziologije v velikih višinah.

KATERI HELIKOPTER JE NAJBOLJŠI

Letalci-delegati podkomisije za letalsko reševanje IKAR so med drugim govorili o izkušnjah enodnevnih vaje v Zermattu, kjer so z različnimi helikopterji reševali neposredno iz stene.

Posebej so razpravljali o možnostih nabave dobrega reševalnega helikopterja.

Slovita Alouette 3 je še danes zelo priljubljena, vendar pa jo proizvajalec počasi, kot amortizirano, umika s tržišča.

Letalci-reševalci se sprašujejo, kateri stroj naj jo nadomesti; na seji so v ta namen kritično obravnavali tri tipe helikopterjev.

Dauphin lahko leti eno uro s štirimi osebami na krovu in doseže največjo operativno višino 2500 metrov.

BK 117 brez težav lebdi na višini 4500 metrov, obnese se pri delu z vitlom, je prostoren. Motijo nevarne in neprijetne vibracije.

A 109 K je zelo zmogljiv in gospodaren. Vibracij skoraj ni zaznati, neugodna je majhna kabina.

Udeleženci seje so kar najbolj skrbno prisluhnili številnim poročilom o nezgodah helikopterjev med reševalnimi poletmi. Če se omejimo na najnujnejše, bi kazalo omeniti naslednje:

Letenje in reševanje s helikopterji v gorah je praviloma zahtevna, tvegana in nevarna naloga. Težavnost se izredno poveča med letenjem ob umetni svetlobi, v megli in oblakih. Velika ovira je veter, ki je lahko usoden zlasti pri reševanju v stenih. Usodne so lahko žične vrvi žičnic in visokogorskih elektroodvodov, dosti je še drugih razlogov, na primer neznanje, pomanjkljiva spretnost ali napaka reševalca-letalca. Znan pa je celo primer, da je helikopter obstrelil zlikovec z lovsko puško in ga poškodoval.

Kjer so reševalci-letalci prostovoljci, ki jim to delo ni poklic, je njihovo spretnost treba doseči z vajami in trenajznimi poletmi.